Afghanistan Digital Library

adl0021

http://hdl.handle.net/2333.1/4tmpg4h8

This is a PDF version of an item in New York University's Afghanistan Digital Library (http://afghanistandl.nyu.edu/). For more information about this item, copy and paste the "handle" URL above into a web browser. When referring to or citing this item please use the "handle" URL and not this document or the URL from which you downloaded it.

All works presented on New York University's Afghanistan Digital Library website are, unless otherwise indicated, in the public domain. The images available on this website may be freely reproduced, distributed and transmitted by anyone for any purpose, commercial or non-commercial.

NYU Libraries, Digital Library Technical Services, dlts@nyu.edu

http://hdl.handle.net/2333.1/4tmpg4h8 Image 1 of 20

نظامنامهٔ د
اساسی د وزارت معارف

پہ (۱۵) د (دلو) سنه ۱۳۰۶ شمسی

مطبعه د "شرکت رفیق" کابل کښی چهاپ شویدی

شمار د چهاپ: ————— (۵۰۰)

قیمت د یوی نسخی: ————— (۲۲ پول)

http://hdl.handle.net/2333.1/4tmpg4h8

بسم الله الرحمن الرحيم

اساسي نظامنامه د وزارة معارف

عمومي حکمونه

(۱) ماده: اداره او پلیټنه د تمامی مؤسسات او فاعلو د عمومي درس چه لیاره د تربیت او تعلیم اینبودلی شوی دی، او همدا سی هغه دوآئر عالیه چه د علم د ساتنې خدمتګاردی، وزارت معارف عمومیه ته سپارل شوی دی (غیرله حربیه مکتبونه)

(۲): خدمتونه دادادی او د پلیټنې چه په اوله ماده کښ بیان شول، عمومي وزارت معار

http://hdl.handle.net/2333.1/4tmpg4h8 Image 3 of 20

سره له هغو مامورينو چه د وزارت له خوا مقرريږي
يعني په مركز كښې سره له معينه او رياست
د تدريساتو د ابتدائيه او تاليه او عمومي مفتشينو
په واسطې ئې اجرا كوي، او په ولايتو كښې سره
له مديرانو د معارف او مفتشينو د ابتدائيه
تدريساتو او سره له نائب الحكومگانو او سره له مجلسونو
د ابتدائيه تدريساتو چه په ولايتو او اعلى حكومتونو
كښې دي په واسطه سره ئې اجرا كوي

(۳) په وزارت خلمت د تشكيليه د معارف، د مركز
د معارف د قوارداد ونو له مخې، او په واسطه
د مديرانو د مركزي اداره كوي.

http://hdl.handle.net/2333.1/4tmpg4h8 Image 4 of 20

اول باب
اداریه تشکیلات
اول فصل

مرکزی اداره - تقسیم د
خدمتونو

(٤):- مرکزی خدمتونه د عمومی وزارت معارف
دوه قسمه دی:-

(١):- خدمت د اداری.

(٢):- خدمت د پلټنی.

(٥):- خدمت د مرکزی اداری څلور دائرو
او یو ماموریت لوه نیونکی دی.

(١):- دائره د تدریساتو د ابتدائیه او ثانویه.

(٢):- دائره د تشکیلاتو او تنظیماتو.

(٣):- دائره د تحریراتو.

(٤):- دائره د محاسبې.

(٥):- مأموریت د حقریاتو او موزیم.

(٦):- ریاست د تدریساتو د ابتدائیه، او تالیه پیاوړه
د اداره کول او نګراني د ټولو هغو مکتبونو چه مخصوص
د ابتدائیه او تالیه تدریساتو دی مامور دی او
هم دغه دائره هغه خصوصي مکتبونه او
مدرسې چه د سیمو او د ولاو وطني شرکتونو
له خوا جوړ او اداره شي نګراني به ئې کوي. ابتدائیه
او رشدیه هم تالیه مکتبونه چه لیس له دی
جوړ شي، او هم هغه دارالمعلمونه او دار
المعلماتونه چه له هغه ځایه نارینه معلمان او ښځې معلماتې
خارجیږي، دائره د تدریساتو د ابتدائیه او تالیه پوهنې تعلق لري
او دا دائره یو کس رئیس اداره کوي.

(٧):- ریاست د تدریساتو د ابتدائیه او تالیه په دې شعبو باندې تقسیم

http://hdl.handle.net/2333.1/4tmpg4h8 Image 6 of 20

اوّل ښاخ، هغه مامورین او معلمان دي چه دوې
مکلّف دي په ښکاره کولو د سررشتو او
بیانولو د فکرونو چیلو په باب کښې د معلومولو
او لوړه دل او مهربانی کول د مفتشینو د ابتدائیه
تدریساتو، او د مدیرانو، او د مامورینو
او د معلمینو، د دارالمعلمینو، او دارالمعلمات،
او د رشدیّه مکتبو چه ومبنی د دوی د تالیه مکتبو
دي او هم مدیران، او مامورین، او معلّمین د تالیه لیسو
چه پس له دی جوړشی، او هم اجرا کول د معاملو د "سجل"
او معزولولو د مستمري تنخواه د دوی، او کتل د کارونو
د ساتنی او د دعوو او بیلول د معلمینو او
معلماتو د ابتدائیه او د رشدیه مکتبو،
مختلفه قسمونو ته د دوی د تنخواه او د ماموریت
له مخې، او کول د معاملو راجع د قیدونو
د دوی ته او د مدیران او مامورین او معلمینو

د ثالیه مکتبونو هغه کاروندان او معلمین
چه درج کړی شو یو د دی مادی پوری تعلق لری
د غه بناخ یو نفر مدیر سره له کاتبانو
خپل اداره کوی.

دویم بناخ د تلدریساتو دی چه مکلف دی په
ترتیب او برابرول د مختصر او مفصل درسی
جدولونو د ابتدائیه او ثالیه مکتبونو
او جوړول د هغو لائحو چه درسی تنظیماتو
او نظامنامو او دستورالعملونو دننه د مکتبونو
او فاعلو د سبق او لیدل د کاروونو د امتحانو
او د شهادتنامو پوری تعلق لری، پروغرامونه
د دستورالعمل او لائحی او نور خصوصیات چه
په دی بناخ کښ جوړیږی باید چه په مرکز
د معارف کښ نظر د غور، او منظور شی.
او په دی بناخ کښ فی الحال یو نفر کاتب کفیل

او ده برخاو دی کارونه او وظیفې د دې
ښاخ، دغه مدت لپاره چې پخپله رئیس د تدریساتو
د ابتدائیو او تالیو پر ځای واو به وی .

دریم ښاخ د تفتیش او پلټنې دی، چه مکلف
دی، په کتلو د کارونو د پلټنې د تدریساتو
د ابتدائیه او تالیه د عمومی او خصوصی؛
او هم کتل د هغو، ریوټونو چه له طرفه
د مدیرانو د معارف د ولایتو، او له خوا د
مفتشینو د ابتدائیه تدریساتو راجع وی ابتدائیه
تدریساتو ته، وزارة لره رسیږی، او هم
هغه نور ریوټونه چه د هغو عمومی
مفتشینو له خوا چه (۱۳) ماده کښې بیان
شوی دی ، راجع وطور او صورة د جانبې
والی د تدریساتو په رشدیه مکتبو او د
دارالمعلمینو او دارالمعلماتو او نورو تالیه

http://hdl.handle.net/2333.1/4tmpg4h8 Image 9 of 20

مکتبونکښ، راجع او احوال د مدیرانو، او مامورینو، او معلمینو
د ښځو مکتبونو، وزارة ته ورکاول کیږي، او بیانول د فکر په
باب د ښځو انعاماوو مکافاتو کښ چه لپاره د خصوصي مکتبونو
مخصوص دي، او هم ښکاره کول د فکر لپاره د کومك کول
د داسې شان مکتبونو، په دې ښاخ کښ یو کس مدیر او یو
نفر کاتب کفیل او ذمه بردار د کارونووي.

(۸):— دائره د تشکیلاتو او تنظیماتو مامور دی:— په کولو د ښځو کارونو
او معاملو چه په نوي جوړه ولو د ابتدائیه او رشدیه مکتبو،
او دار المعلمینو، او دار المعلماتو، او نورو تالیه مکتبو پورې تعلق
لري- او په پیدا کولو د سامان او ضروریات د ښځو مکتبو
چه وزارة پورې تعلق لري، او د کتابو او د رسمیه ضروریات
د ټولو مکتبو- او په مسائلو د کتابخانو د مکتبو او د مکاتبیه
کتابونو- او په چاپولو د یو کلنۍ رپوټ د وزارة معارف
چه د وزارت معارف د معین له خوا ورکاوه کیږي- او په
چاپولو د تل رسیه لایحه چه د مرکه د معارف له خوا تصویب

http://hdl.handle.net/2333.1/4tmpg4h8 Image 10 of 20

ادغونه کیږي - او په اداره کول او تفتیش د عمومي کتابخانو
د افغانستان - او په قبول کولو د اعاناتو - او هم په اخستلو او
ساتنه د هغو تالیفونو چه مطبوعاً وزارة ته ورکاول
کیږي - دا دائره یو نفر مدیر سره له معاون سره او په کاتبانو د ده
اداره کوی ·

(۹): - دائره د محاسبې منقسم دی دوه ښاخونو ته :-

اول ښاخ مامور دی لپاره د پخای راوړلو د حسابیه کارونو
چه تنخواه کانو او خرڅونو د مرکزي ادارې پورې تعلق لري
او لپاره د حکم کولو د حوالې او د ورکولو - او لپاره د تهیه او
لپاره د بودجې، او اعلان د بودجې ·

دوهم ښاخ مکلف دی لپاره د تحقیق کولو او حواله کولو د هغو
تخصیصاتو چه په بودجه د دولت کښې مخصوص دي ابتدائیه
مکتبونو - او لپاره د اجرا کولو قید و د حسابیه او
اصرافیه د رشدیه مکتبونو او دار العلمینو او دار المعلمینو
او د نورو تالیه مکتبونو - او لپاره د تحقیق او حواله کولو

خرڅونو د هغو مکتبونو چه پاس بیان شول - او د لپاره
د حکم کولو د ورکولو - دا دائره یو نفر سرکاتب لري
کاتبان د بنا خو ددې دائرې اداره کوي.

(١٠):- "دائره د تحریرات" مامور دی:- په ټېټول او لیکل د خبرو نو
او د مکتبونو د وزیر معارف - دائره د تحریرات یو کلن پروګرام
د ګردو دائرو د وزارة یعني "دائره د تدریسات" "د ابتدائیه
وتالیف، دائره د تشکیلات او تنظیمات، دائره د محاسبه"، دائره د تحریرات
د مرکز د معارف، "هیئت د تالیف او ترجمې"، "مرکز د ښوونو
"ماموریت د حفریات او موزیم"، او "جمعیت د صحیه تمثیل"
او مدیران د معارف د ولایتونو به جمع او ترتیب کوي، او خصو
د معین د وزارة ته به ئې وړاندې کوي - او معین به ټول
هغه یو کلن رپوټونه ګوري او تصویب کړي به ئې دائرې
د تشکیلات او تنظیمات ته لپاره د چاپولو ورکوي - دائره
د تحریرات یو نفر مدیر سره لږ کاتبانو خپل اداره کوي.

(١١):- د دفتر دارانو مکلف دي لپاره د اخستل او ویشلو د ورقو

http://hdl.handle.net/2333.1/4tmpg4h8 Image 12 of 20

اود ادنا ترجوړېدی، له سرکاتب اونورو کاتبانو څخه .

(۱۲) هېڅ وزارة کښی، له معینه، اوله رئیس د تل رئیسه اتو د ابتدائیه
او تالیرنه، اوله مدیرانو او مفتشینو او سرکاتبانو څخه د
و نیر ترکښی لاندی، یو مجلس د غوره کولو د مدیرانو او
د مامورینو د معارف جوړیږی، چه په دی مجلس کښی
په ډېرو فکرونو سره، مدیران او مامورین اوسر
معلمین د معارف غوره کیږی

http://hdl.handle.net/2333.1/4tmpg4h8 Image 13 of 20

دوهم فصل

تفتیش او پلټنه

(۱۳):- دوه کسه عمومي مفتشین مستقیماً، د وزیر معارف تر حکم لاندې لپاره د پلټنې د حالونو د کړو د مکتبونو د مدیرانو او مامورینو او معلمینو مقرریږي - دا دوه کسه مفتشین به داسي دکور معلوم او مقرریږي چه یو له دوی څخه د دینیه علومو عالم وي او یو له علماو د ریاضیه څخه وي، او یو له علماو د طبیعیه څخه وي او یو له علماو د فن د تعلیم او تربیه څخه وي او یو له متخصصینو د بګڼی تربیې څخه وي، او یو له علماو د جغرافیه او تاریخ څخه وي او یو به ښه دیکانو خلقو یوه وي - دا عمومي مفتشین مکلف دي لپاره د کارونو د پلټنې د ابتدائیه مکتبو د مرکزا و ولایتو علی الخصوص لپاره د پلټنې د رشدیه مکتبونو، او دارالمعلمینو او دارالعلوم او نورو مکتبونو د عالیه، او نورو پوهنو د دوي به مدیریت عمومیه د تدریسات ابتدائیه او عالیه نه ورکا دي، دا دپوهنو نه پر سبناخ د تفتیش د هغه مدیریت کښ نظر د غور کیږي؛

وزارت تر وقته د جوړيد و د ورشلتيه مکتبونو او
دارالمعلمينو او دار المعلماتو او نورو تاليه مکتبونو پورې
په موجوده مفتشينو د مرکز او د ولايتو باندې اکتفا
کوي ، او دا موجوده مفتشين د مرکز به په تليو او
مره ليپاره د پليټنې د موجوده ابتدائيه تدريساتو
وړاندې کيږي .

دوهم باب

مرکب د معارف

(۱۴): بلکه معین او له رئیس د تدریساتو د ابتدائیه او ثالثیه
او له عمومی مفتشینو د معارف او له رئیس او اعضا د هیئت
د تالیف او ترجمې، او له مدیرانو د معارف د ولایت کابل، او له مدیر
د مکتب امانیه، او هم له مدیرانو د نورو ثالثیه مکتبونو چه
پس له دی په پایتخت کښې جوړیږی، او له مدیر د دار المعلمین
د مرکز او له د مدرسه دینیه علماو څخه چه په کابل کښې استوګنه
لری، مرکب د معارف جوړیږی، او د وزارة معارف تر ریاست
لاندی انعقاد منلی کوی، او په حال د غائب والی د وزیر
معین په ریاست کوی.

(۱۵): همرکب د معارف په باب کښې د درسیه جدولونو او د تعلیمات العمومیه
او هر اثر لائحو د نظامنامو او قانون راجع و مکتبونو او د تدریساتو
چه ریاست د تدریسات د ابتدائیه او ثالثیه له خوا وړاندی کیږی
او هم په خصوص کښې د غور کولو د درسیه کتابونو څخه تبدیل او

http://hdl.handle.net/2333.1/4tmpg4h8 Image 16 of 20

دقرارداد و توبه کوي. - هغه دعوې کاني چه رایج کاروونو د انضباط (طبقه)
ته، نسبت ومدیرانو او مامورینو او معلمینو د مکتبونو په پیښیږي
هم دغه مرکز به ئې تحقیق او آخستل د قرارداد ونو کوي، هر کله که تجویز
دیو د مجلس د اعضاء له خوا اینکاره شي او د اینکار په شوې تجویز
قبول د پیر و فکو وشوې، داسې شان تجویز موضوع د مذاکرې کیدلای شي

(۱۶):- په هر مجلس خوکښ یو وارې، او په هغه ضرورت کښې په غونډتلو
د رئیس سره مجلس د مرکز د معارف ترلې کیږي.

(۱۷):- دا انجمن معارف د لیکلو کاو ونه منزیه مخبره انو اداره کیږي.

(هیئت د تالیف او ترجمه د درسیه کتابونو او مرکز د پښتو)

(۱۸):- پیاره د تالیف او ترجمه د درسیه کتابونو رایج و تولو مکتبونو ته
یو هیئت د تالیف او ترجمې، ملحق و مرکز د معارف ته د رو ټیږي - هغه
کسان چه دا هیئت ترې جوړیږي، له درسیه کتابونو د انسو
او ترکیب او نوره ترتیب او تالیفونه، هوس اعضاد هیئت د تالیف
او ترجمې، نظر موجوده احتیاج ته معلوم او مقرریږي، یو له دغو غه
بر رئیس د دې هیئت غوره کیږي، بر سیره په معلوماتو د نورو لپاره د ...

د موفقیاتو او تړونونو د دوی چه په خصوص د تالیف او ترجمی د اعضاوو
هیئت کښی ښکاره شوی، شخصیتی د تالیف او ترجمی د کتابونو
په مستحق د مکافاتو وی

(۱۹) - لپاره د ضبط او جوړه ول د اصول او قواعدو د ټولی د پښتو
او دپاره د نقل او ترجمه کول د درسیه کتابونو په دی ټیه سره
یوه مرکز د پښتو په معارف پوری تړلی وی

متفرقه مادی

(۲۰): یوه تحویلخانه د ضروریاتو د تعلیمیه چه دایره د تشکیلاتو
او تنظیماتو پوری تړلی ده.

(۲۱): په وزارة معارف کښی لپاره د چاپولو د کتابونو او لایحو او نظامنامو
یوه چاپخانه به دایره د تشکیلاتو د تعلیماتو پوری تړلی وی، چه د چاپیه کارونو
د هغی په یوکس منتظم سره له کاتبانو خپلو اداره کوی، هغه منتظم به
حسابیه کارونو خپل کښی دایره د محاسبی د وزارت معارف
ته مسئول دی

حفریات او موزیم

(۲۲) ـ مدیریت د حفریاتو او موزیم چه له یو نفر مدیر او یو نفر معاون
او کاتبانو څخه جوړ دی، موظف دی چه ساتنه او سرپرستی د هغو
کنډوالو چه "موسیو فوشه" ئي پر قرار د هغې قرارداد چه په مابین د
دولت د افغانستان او فرانسه کښې غونډه شوی اجرا کوي - او مأمور دی
په حاصلول او ساتنه د هغو کنډوالو شویو شیانو چه په قرارداد د
قرارداد ناحق د افغانستان دی، په مدیریت د حفریات کښې به تحویل
کیږي د کنډوالو چه موسیو ئي، په افغانستان کښې اجرا کوي پیدا
شوي، هغه شیان چه پس له کنډوالو حق د دولت د افغانستان
دی، مدیر د حفریاتو او موزیم به ئي په موزیم خانه کښې ساتي او
مدیر د حفریات او موزیم به په مرکز کښې وي، او "هیئت ستار"
به معلوم او مقرریږي چه په وخت د لیږد کښې له هغه موسیو سره
او حرکت کوي - مدیر یا معاون د حفریات او موزیم به په ساتنه د
کنډولو شیانو تر وخته د رسیدو او د هغوی و کابل ته دېر غور کوي، لپاره

http://hdl.handle.net/2333.1/4tmpg4h8 Image 19 of 20

د ښاغلو مدیر یا معاون د مدیر بایل حکومت د هغه
ځای ته رجوع کړي کومک وغواړي. مدیریت د حفریات او موزیم
مامور دی پیچوره ول او ښایسته کوله موزیم خلقي او فکر
د وسیلو ترقي د هغه، او وسول د دلایل و د هغه عامو خلقو ته
پر دې قرار سره چه بیان ئې واشي. —

(۱): مدیر د حفریات او موزیم په لاسته راوستلو کښې د هغې
عتیقه شیانو چه لایق د موزیم وي، پر راز سیلو راټوله
سره برسعي کوي، پر وسیلو د فراخۍ او ښایست د موزیم
کښې پر سرښته به فکر کوي، فوارة تربیتي و رانه ګوي
صفائي او پاکي د موزیم او د هغه باغ او باغچې چه متوزیم
پورې تعلق لري همیشه به ئې د غوږ تر کتنې لاندې کې

(۲) مدیر د حفریات او موزیم کله ئې مناقوګمي کولای شي
چه له مامورینو د موزیم څانو د خارجیه د دولتو سره
د لیدلو، او ټیک لولو، یا څرخولو او اخستلو د شیانو د موزیم
سرشته کوي، او پس له اجازه اخستلو د وزارة معارف څخه ئې

http://hdl.handle.net/2333.1/4tmpg4h8 Image 20 of 20

په ټڼګاد اجرا کښې داوړی .

(۲۲) :- هغه شیان چه په قرارد عهد نامئ د لوړ د دولت د افغانستان

له دولت د مزانې سره واجع دحفریاتو تحقق د افغانستان

کیږی ، مل یرد حفریات او موزیم بدني اخلی ، هغه شیان

چه قابل د ساتنې دی په موزیم کښې به ئې ساتی او هغه شیان

چه قابل د ساتنې دی پس له اجازه آخستوله وزارة څخه

خرڅوی بدلی ، حفریات او موزیم د یو نفر ملی په لاس اوا

اداره کیږی .

(۲۳) :- عمومی تیولنه د صحنهٔ تمثیل چه په پبلیک د ساتنې د ترقیات تود

کسب (صنعت نفیسه) د تمثیل جوړ شوی دی ، او سم له خاصی

نظامنامی د هغه سره اداره کیږی ، وزارة معارف به ئې نګرانی کوی

(۲٤) :- وزارة معارف به په ښار او بلو د حکومتونو دی نظامنامی سره مامور دی

(۲۵) :- زیاد په نظامنامو د دولت بانډ ی ، د اینبو د لو د دی نظامنامی

په میدان د اجرا کښی اراده کوم